

Zmiana rządowego programu „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego”¹⁾

W programie „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego” wprowadza się następujące zmiany:

1. Rozdział 1 „WSTĘP” otrzymuje brzmienie:

„Przygotowany program jest konsekwencją realizacji Rządowego Planu Stabilności i Rozwoju oraz zmian ustawy z dnia 8 maja 1997 r. *o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne* (Dz. U. z 2012 r. poz. 657, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, wprowadzonych ustawą z dnia 2 kwietnia 2009 r. *o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 65, poz. 545) oraz ustawą z dnia 25 stycznia 2013 r. *o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne* (Dz. U. poz. 198).

Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. *o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz niektórych innych ustaw* wprowadziła likwidację dwóch funduszy poręczeniowych działających w Banku Gospodarstwa Krajowego („BGK”) tj. Funduszu Poręczeń Unijnych („FPU”) oraz Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych („KFPK”).

Aktywa netto zlikwidowanych Funduszy, których wartość została ustalona na podstawie bilansu sporządzonego na dzień likwidacji, tj. 31 maja 2009 r., zwiększyły fundusz statutowy BGK²⁾.

BGK, zgodnie z art. 34a ust.1 ustawy, realizuje działalność poręczeniowo-gwarancyjną za pomocą programów rządowych. W myśl przywołanego przepisu formą takiej działalności wynikającej z obowiązku ustawowego zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 5 ustawy o BGK jest udzielanie, we własnym imieniu i na własny rachunek, poręczeń lub gwarancji w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, obejmujących w szczególności projekty:

- 1) realizowane z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej,
 - 2) infrastrukturalne,
 - 3) związane z rozwojem sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- w tym realizowane z wykorzystaniem środków publicznych.

Ustawą z dnia 25 stycznia 2013 r. *o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne* wprowadzono możliwość udzielania przez BGK pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego.”.

¹⁾ Program „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego” został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 19 maja 2009 r., a następnie zmieniony przez Radę Ministrów w dniu 25 listopada 2011 r., w dniu 14 lutego 2013 r. oraz w dniu 21 października 2013 r.

²⁾ Wyceny aktywów netto KFPK i FPU dokonano do wartości godziwej, która wyniosła: 119.310 tys. zł w przypadku KFPK oraz 1.053.774 tys. zł w przypadku FPU.

2. Rozdział 2 „CELE PROGRAMU” otrzymuje brzmienie:

„Podstawowym celem programu jest jak najszersza możliwość wykorzystywania poręczeń i gwarancji, w tym głównie portfeli kredytów udzielanych przez banki – tzw. „gwarancji portfelowych”, jako instrumentów preferowanych przez banki oraz inne instytucje dla zabezpieczania ryzyka finansowania i realizacji projektów służących w szczególności rozwojowi mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, realizacji projektów infrastrukturalnych i/lub ułatwiających wykorzystywanie środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

Z uwagi na cele programu, za priorytetowe produkty uznaje się portfelowe linie gwarancyjne.

Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, a także zmieniające się oczekiwania, szczególnie mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, wymagają systemowego dostosowania funkcjonowania instytucji finansowych w zakresie udzielanych poręczeń i gwarancji.

Celem programu i podejmowanych w jego ramach działań jest dalsza poprawa dostępu, zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do zewnętrznych źródeł finansowania za pośrednictwem rozpoznawalnego systemu poręczeń i gwarancji, działającego zgodnie z obowiązującymi standardami, wykorzystującego również środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej.

Dla realizacji tego celu podjęte zostaną działania organizacyjne i ekonomiczne służące rozwojowi poręczeń i gwarancji tj. opracowanie i wdrożenie wysokich standardów usług świadczonych niezależnie od miejsca lokalizacji i obszaru działania w/w podmiotów korzystających z tych zabezpieczeń.

Poręczenia i gwarancje udzielane przez BGK na podstawie niniejszego programu powinny spełniać warunki zawarte w *Obwieszczeniu Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy państwa w formie gwarancji* (Dz. Urz. UE C 155/02 z 20.06.2008, str. 10) tak, aby nie stanowiły one pomocy publicznej. Natomiast w przypadku ustanowienia programu pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*, poręczenia i gwarancje udzielane przez BGK na podstawie niniejszego programu powinny spełniać warunki przewidziane dla takiej pomocy.

Plan rzeczowo-finansowy realizacji programu opracowywany jest przez BGK w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.”.

3. Rozdział 3 „ROLA BGK W REALIZACJI PROGRAMU” otrzymuje brzmienie:

„Zgodnie z art. 34a ust. 1 ustawy, BGK może udzielać poręczeń lub gwarancji w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego.

BGK może udzielać pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego (art. 34a ust. 1a ustawy).

Zgodnie z art. 34b ust. 2 ustawy umowa zawarta pomiędzy ministrem właściwym do spraw finansów publicznych a BGK określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb udzielania poręczeń i gwarancji;
- 2) warunki i tryb pobierania opłat prowizyjnych z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji;
- 3) warunki i terminy przekazywania środków na pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji w ramach programów rządowych

polegających na udzielaniu przez BGK pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*, w tym wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

Na podstawie przepisu art. 34c ustawy, BGK, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, przygotowuje plan rzeczowo-finansowy związany z realizacją programów rządowych. Określa on m.in. łączną kwotę, do wysokości której BGK może udzielać poręczeń i gwarancji w ramach programów rządowych, a także przewidywane wydatki oraz wypłaty wynikające z udzielanych poręczeń i gwarancji.

W celu realizacji programów rządowych, minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje środki na zwiększenie funduszu statutowego BGK, mając na względzie konieczność pokrycia ryzyka działalności bankowej ponoszonego przez BGK w związku z realizacją tych programów (art. 34d ust. 1 ustawy).

Natomiast, zgodnie z art. 34d ust. 1a ustawy, w związku z realizacją programów rządowych polegających na udzielaniu przez BGK pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*, minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje BGK środki na pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji, w tym wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

Na podstawie art. 34d ust. 1a ustawy dopuszcza się również możliwość przekazywania środków na pokrycie wypłat z tytułu gwarancji udzielanych przez BGK z wykorzystaniem środków programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014–2020, dokonywanych powyżej procentowego limitu wypłat z gwarancji tzw. *guarantee cap*³⁾.

W celu finansowego wsparcia BGK, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w imieniu Skarbu Państwa, może w drodze rozporządzenia przekazać nieodpłatnie BGK akcje lub udziały stanowiące własność Skarbu Państwa (art. 34d ust. 2 ustawy).

BGK uczestniczy jako udziałowiec lub akcjonariusz w funduszach poręczeniowych, jeżeli uczestnictwo takie uzasadniają potrzeby kapitałowe funduszu oraz wspólne cele polityki poręczeniowej określone przez udziałowców lub akcjonariuszy spółki.

Ponadto, BGK wspiera działalność funduszy poręczeniowych, w szczególności poprzez:

- doradztwo w zakresie standardów działalności poręczeniowej, dobrych praktyk oraz wzorcowych dokumentów regulacyjnych,
- pomoc w zakresie rozwiązań informatycznych,
- udzielanie regwarancji w ramach programów unijnych, jako podmiot wdrażający instrumenty finansowe lub fundusze funduszy, o ile taka rola zostanie BGK powierzona przez instytucję wdrażającą Program Operacyjny,
- udzielanie współgwarancji kredytów bankowych w ramach rozwiązań wspólnego uczestnictwa w ryzyku kredytowym.

Ponadto, BGK nie prowadzi działalności poręczeniowo-gwarancyjnej w obszarach takich jak poręczenia leasingu, faktoringu, wadów i innych produktów finansowych niebankowych.”.

³ Zgodnie z art. 8 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014 str. 5).

4. W Rozdziale 4 „BENEFICJENCI PROGRAMU” drugi akapit otrzymuje brzmienie:

„Ponadto, beneficjentem programu będą również lokalne i regionalne fundusze poręczeniowe poprzez udzielanie przez BGK regwarancji obejmujących poręczenia tych funduszy oraz udzielanie gwarancji wraz z funduszem poręczeniowym udzielającym poręczenia i w ten sposób wspólne z funduszami uczestniczenie w ryzyku kredytowym.”

5. Rozdział 5 „INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU” otrzymuje brzmienie:

„Podstawową przesłanką określania przez BGK warunków działania i parametrów poszczególnych instrumentów programu jest ułatwienie beneficjentom dostępu do oferowanych w jego ramach produktów, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa BGK. W tym celu BGK określa szczególne zasady prowadzenia działalności poręczeniowej i gwarancyjnej objętej programem oraz oceny i monitorowania ryzyka, uwzględniające specyfikę tego rynku.

Jako aktywny uczestnik programu, BGK udziela indywidualnych poręczeń i gwarancji oraz gwarancji portfeli kredytów udzielanych mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom, zarówno na warunkach rynkowych, jak również stanowiących pomoc publiczną lub pomoc *de minimis*, w tym z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej, przy zapewnieniu przejrzystości jej udzielania i zgodności z rynkiem wewnętrznym.

Cele programu będą realizowane przez szereg instrumentów, w tym poprzez:

- portfelowe linie gwarancyjne, polegające na udzielaniu bankom gwarancji portfela kredytowego obejmującego kredyty inwestycyjne i obrotowe dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, z możliwością wykorzystania regwarancji udzielonej przez Europejski Fundusz Inwestycyjny,

- gwarancje w formie pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*, w tym portfelowa linia gwarancyjna *de minimis* (PLD), polegająca na udzielaniu bankom gwarancji portfela kredytowego obejmującego kredyty inwestycyjne i obrotowe dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach pomocy *de minimis*,

- gwarancje z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej, polegające na udzielaniu bankom gwarancji indywidualnych i gwarancji portfela kredytowego w ramach powierzonych przez właściwą instytucję zarządzającą programem operacyjnym zadań w zakresie wdrażania instrumentów wsparcia dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców,

- indywidualne poręczenia/gwarancje, polegające w szczególności na udzielaniu poręczeń lub gwarancji spłaty kredytów inwestycyjnych i obrotowych,

- regwarancje polegające na udzielaniu gwarancji na rzecz funduszy poręczeniowych zabezpieczających spłatę zobowiązań wynikających z poręczeń za zobowiązania mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, w tym z możliwością wykorzystania środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej w ramach powierzonych przez właściwą instytucję zarządzającą programem operacyjnym zadań w zakresie wdrażania instrumentów wsparcia dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców,

- uczestnictwo kapitałowe BGK w funduszach poręczeniowych jako udziałowiec lub akcjonariusz, uzasadnione potrzebami kapitałowymi funduszu i wspólną z pozostałymi partnerami polityką rozwoju działalności poręczeniowej,

- poręczenia kredytów studenckich, polegające na udzielaniu poręczeń w ramach funkcjonującej linii poręczeniowej dotyczącej zabezpieczenia kredytów studenckich udzielanych w rozumieniu ustawy z dnia 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1026, z późn. zm.).”.

6. Rozdział 6 „ZASADY OCENY RYZYKA I MONITORINGU DZIAŁALNOŚCI PORĘCZENIOWO-GWARANCYJNEJ” otrzymuje brzmienie:

„Zasady oceny ryzyka i monitoringu działalności poręczeniowo-gwarancyjnej zapewnić muszą sprawną realizację programu i osiągnięcie planowanych efektów w zakresie pobudzania akcji kredytowej systemu bankowego, przy uwzględnieniu przewidywanej wyższej szkodowości.

W tym celu metodyka oceny ryzyka zostanie dostosowana do poszczególnych instrumentów oraz beneficjentów programu. Ograniczenie ryzyka programu w ramach poszczególnych produktów zostanie osiągnięte poprzez wprowadzenie zasady dywersyfikacji klientów, a także dokonywanie stosownych zmian warunków współpracy z bankami i pozostałymi instytucjami korzystającymi z zabezpieczeń, w przypadku odchylenia realizacji programu od założonych celów.

Prowadzony będzie także monitoring funduszy poręczeniowych uczestniczących w programie (w oparciu o dedykowany system informatyczny) oraz wdrożona zostanie jednolita metodologia oceny ich ryzyka z tytułu wypłaty poręczenia i standardowe procedury związane z udzielaniem poręczeń.

Corocznie, w ramach przedstawianej Sejmowi przez Radę Ministrów informacji o poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Skarb Państwa niektóre osoby prawne oraz BGK w ramach programów rządowych, prezentowane są dane dotyczące działalności poręczeniowo-gwarancyjnej BGK w danym roku.

Jednocześnie, w celu zapewnienia stabilnych warunków realizacji programu, w szczególności utrzymania płynności BGK, fundusze statutowe BGK będą odpowiednio zwiększane o środki przekazane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych i/lub o nieodpłatnie przekazane przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa akcje lub udziały stanowiące własność Skarbu Państwa.

Jedną z metod ograniczania ryzyka związanego z udzielanymi przez BGK poręczeniami i gwarancjami będzie dążenie do uzyskania regwarancji Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego obejmujących wybrane produkty gwarancyjne BGK.”.

7. Rozdział 7 „PODMIOT NADZORUJĄCY” otrzymuje brzmienie:

„Podmiotem nadzorującym realizację programu jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Mechanizmy nadzoru funkcjonowania tego systemu:

1) umowy zawierane pomiędzy ministrem właściwym do spraw finansów publicznych a BGK określające: szczegółowe warunki i tryb udzielania poręczeń i gwarancji, warunki i tryb pobierania opłat prowizyjnych z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz warunki i terminy przekazywania środków na pokrycie kosztów i wydatków związanych z udzielaniem poręczeń i gwarancji w ramach programów rządowych polegających na udzielaniu przez BGK pomocy publicznej lub pomocy *de minimis*, w tym wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji;

2) BGK, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, jest zobowiązany do opracowania planu rzeczowo-finansowego związanego z realizacją programów rządowych. Plan ten obejmuje:

- łączną kwotę, do wysokości której BGK może udzielać poręczeń i gwarancji w ramach programów rządowych,
 - przewidywane wydatki wynikające z udzielanych poręczeń i gwarancji,
 - planowaną kwotę zaangażowania BGK w akcje (udziały) podmiotów udzielających poręczeń lub gwarancji za zobowiązania mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, a także organizacji pożytku publicznego,
 - przewidywaną kwotę wypłat z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji;
- 3) BGK przekazuje Ministrowi Finansów półroczne informacje dotyczące:
- liczby i wartości udzielonych poręczeń i gwarancji,
 - aktualnego stanu należności i zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, określającego maksymalną odpowiedzialność poręczyciela lub gwaranta z tytułu zaangażowania poręczeniowego lub gwarancyjnego,
 - liczby podmiotów, na rzecz których oraz za zobowiązania których poręczenia lub gwarancje zostały udzielone oraz przeznaczenia kwot objętych poręczeniem lub gwarancją: na cele inwestycyjne bądź na finansowanie bieżącego obrotu,
 - przebiegu dochodzenia wierzytelności powstałych w związku z wykonaniem udzielonych poręczeń i gwarancji.”.

8. W Rozdziale 8 „KOMITET STERUJĄCY”, w trzecim akapicie, w miejsce wyrażenia: „Komitet będzie się składał z 4 członków”, wprowadza się wyrażenie: „Komitet składa się z 4 członków”.